

**MORA
KOMMUN**

**RIKTLINJE
ARBETSINTEGRERANDE SOCIALT
FÖRETAGANDE (ASF)**

Dokumentbeskrivningar

Policy

En policy ska ange viljeinriktningen för ett specifikt område. Den ska vara vägledande för beslut och styrning. En policy som är av principiell beskaffenhet eller av större vikt ska beslutas av kommunfullmäktige och i övrigt av kommunstyrelsen. En policy gäller tills vidare och bör därför revideras vart fjärde år och följa mandatperioden.

Program och planer

Ett program anger långsiktiga avsikter i en fråga av större vikt. Ett program är mer beskrivande än en policy och mer övergripande än en plan. Om program ska gälla för hela kommunen ska den antas av kommunfullmäktige.

En plan eller handlingsplan innehåller åtgärder som ska vidtas inom ett särskilt område och syftar till att förverkliga exempelvis mål, policy, lagar mm. En handlingsplan är mer konkret och specifik än en plan och innehåller exempelvis ansvar. De bör revideras vart fjärde år och följa mandatperioden

Föreskrifter

Regeringen har i förordningar gett kommunerna rätt att utfärda lokala föreskrifter med mer detaljerade bestämmelser än i förordning.

Riktlinjer och rutinbeskrivningar

En riktlinje innehåller anvisningar om hur en fråga ska hanteras. Den är vägledande i hur tjänstemän bör agera.

Reglemente

Kommunfullmäktige beslutar hur kommunen ska organiseras och vilka nämnder som skall finnas och hur de skall vara sammansatta. Det är obligatoriskt för kommunfullmäktige att utfärda reglementen för nämnderna. Reglementen är ett regelverk om nämndernas arbetsformer och har till uppgift dels att klargöra befogenhetsfördelningen mellan de olika nämnderna. Kommunfullmäktige beslutar också om sitt eget reglemente s.k. arbetsordning samt revisionens.

Bolagsordning och ägardirektiv

För de kommunala bolagen motsvaras reglementena av bolagsordning och ägardirektiv. Dessa kommunala aktiebolag ska följa såväl aktiebolagslagen som delar av kommunallagen.

Stadgar

Ett äldre begrepp för riktlinjer är stadgar, vilka antas av fullmäktige. Stadgar används mest i formen av regler för hur en förening eller stiftelse ska arbeta.

Taxor och avgifter

Kommunen har så kallad avgiftsmakt det vill säga befogenhet att ta ut avgifter av enskilda som ersättning antingen för kommunala prestationer eller för rätten att nyttja allmänna platser och inrättningar. Avgift som är privaträttsliga och är grundade på frivilliga avtal kallas avgifter. Avgifter som är offentligrättsliga det vill säga påtvingad prestation med stöd av bestämmelser i en allmän författning kallas taxor. Taxor och avgifter beslutas av fullmäktige.

Arvoden och andra kommunala stöd

Fullmäktige får besluta att förtroendevalda i skäligen omfattning får ersättning för sitt uppdrag och därtill uppkomna kostnader.

Kommunen har möjlighet att ge olika stöd exempelvis till föreningar.

Riktlinje – Arbetsintegrerande socialt företagande

Fastställd	Kommunstyrelse 2018-11-27 § 163
Reviderad	-
Produktion	Kommunledningskontoret
Dnr	2018/00276 141

Innehållsförteckning

Riktlinje arbetsintegrerande socialt företagande	4
Bakgrund.....	4
Vad är Arbetsintegrerande socialt företagande?	4
Kommunens riktlinjer.....	5
Förhållningssätt.....	5
Lokal stödstruktur i samverkan.....	5
Ekonomiskt förhållningssätt till ASF	5
Kommunens Arbete och Integration	6
Upphandling med social hänsyn	6
Ansvar	6
Uppföljning	6

Riktlinje arbetsintegrerande socialt företagande

Bakgrund

För att fortsätta bygga ett hållbart och starkt samhälle och möta utmaningar som till exempel integration, utanförskap och kompetensförsörjning behöver lokalsamhällets fulla engagemang och innovationskraft bidra till utveckling. I den nationella strategin lyfts sociala företag som exempel på innovationskraft och dess viktiga betydelse för ett modernt, hållbart och inkluderande samhälle¹.

Arbetsintegrerande sociala företag, förkortas vidare ASF, utvidgar arbetsmarknaden genom att främja arbete och sysselsättning för människor som av olika anledningar står långt ifrån den. Genom ASF tas hela arbetskraftens potential till vara och bidrar till en effektiv kompetensförsörjning. Mora kommun vill möjliggöra för alla människor att bidra till sin egen och samhällets utveckling utifrån sin egen förmåga. Att stödja förekomsten av ASF ligger även väl i linje med intentionerna i Strategi Hållbara Mora².

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra kommunens viljeinriktning när det gäller ASF. Därmed skapas förutsättningar för kommunens olika nämnder, förvaltningar, styrelser och bolag att se möjligheter och inta en aktiv roll i förhållande till ASF.

Vad är Arbetsintegrerande socialt företagande?

I ASF är den affärsmässiga verksamheten ett medel för att uppnå samhällsnyttiga mål, exempelvis minska utanförskap, förbättra klimat och miljö eller bidra till en tryggare livsmiljö. ASF producerar och säljer varor och tjänster liksom andra företag. Därutöver syftar ASF även till att skapa arbetstillfällen för människor som av olika anledningar står långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden.

Mora kommuns riktlinje använder sig av Regeringens och Tillväxtverkets definition av ASF. Det finns ingen särskild företagsform för arbetsintegrerande sociala företag. Det är företag som driver näringsverksamhet (producerar och säljer varor och/eller tjänster):

- med övergripande ändamål att integrera människor som har stora svårigheter att få och/eller behålla ett arbete, i arbetsliv och samhälle. - Det innebär att företagen försöker skapa nya arbetstillfällen men också att man erbjuder arbetsträning, rehabilitering med mera för att de som deltar i verksamheten ska kunna få arbete hos andra arbetsgivare.
- som skapar delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt. - Det kan innebära att företaget drivs som ett arbetskooperativ men kan också innebära att företagets verksamhet organiseras så att alla kan ta del i beslut om företaget och om sin egen utveckling.
- som i huvudsak återinvesterar sina vinster i den egna eller liknade verksamheter. - Det innebär vanligen att vinster (överskott) används till att anställa fler, utveckla verksamheten, erbjuda kompetensutveckling eller för att utveckla nya sociala företag.
- som är organisatoriskt fristående från offentlig verksamhet. - Det innebär att företaget inte har ägare som är kommuner eller andra offentligt ägda organisationer.

¹ Regeringskansliet. *Regeringens strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation*. 2018.

² Mora kommun. *Strategi Hållbara Mora*. 2018.

Kommunens riktlinjer

Förhållningssätt

Kommunen har i de flesta fall det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Kommunens ansvar regleras i Socialtjänstlagen och enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade. Grundsynen i dessa lagar stämmer väl överens med det som präglar de arbetsintegrerade sociala företagen. Det handlar om att frigöra och utveckla enskilda och grupperns egna resurser och främja människors aktiva deltagande i samhället. Mora kommun har ett positivt förhållningssätt till ASF. Det är inte bara den enskilda människan som har mycket att vinna på att skapa sig ett arbete.

Ur kommunernas synvinkel är det en stor vinst om människor erbjuds en plattform för arbete i stället för att individen under en kortare, eller längre tid behöver ekonomiskt bistånd. Det kan innebära minskade kostnader och ökade skatteintäkter. I ASF kan individen rustas och i förlängningen även bli mer gångbar på den reguljära arbetsmarknaden, vilket i sin tur underlättar kompetensförsörjningen.

Mora kommun ska främja och stödja uppkomsten av arbetsintegrerade sociala företag på olika sätt. Det konkreta initiativet till ett ASF bör dock tas av dem som själva berörs då det handlar om fristående verksamheter i form av egna juridiska personer.

Lokal stödstruktur i samverkan

Många ASF är i behov av en ökad kompetens om företagande och dess villkor, affärsmannaskap och entreprenörskap. Initiativtagare till ASF kommer sannolikt att nå större framgång vid uppstart och drift av företaget om det finns ett lokalt konsultativt stöd. Mora kommun ska därför aktivt verka för uppkomsten av en lokal stödstruktur i samverkan (en resurs), förslagsvis via FINSAM Norra Dalarna.

Det skulle innebära ett lokalt inkubatorstöd för ASF.

Ekonomiskt förhållningssätt till ASF

Det finns ekonomiska modeller där socioekonomiska beräkningar visar på stora samhällsvinster vid investeringar i stöd och främjande av ASF. Långtidsarbetslöshet och utanförskap medför kostnader för olika aktörer i samhället och därtill uteblivna intäkter³. Om en person som står långt ifrån arbetsmarknaden, tack vare ASF, hittar en väg in i arbetslivet uppstår stora besparingar i välfärdskostnader.

Utöver medfinansiering till en lokal stödstruktur i samverkan (se ovan) stödjer kommunen ASF genom upphandling med social hänsyn. Det kan gälla upphandling av såväl varor och tjänster som platser för arbetsträning och arbetsförmågebedömning.

Kommunen kan upplåta egna, outnyttjade ändamålsenliga lokaler till ASF under en uppstartsfas. Detta regleras genom avtal där tidsramar för nyttjande och eventuell övergång till hyresavtal formuleras.

Riktlinjen möjliggör finansiering i form av startbidrag, max 50 000 kr per uppstartat ASF. Vid flera ansökningar kan prioritering komma att ske utifrån gällande budget.

Ett eventuellt startbidrag förutsätter att det nystartade företaget inkommer med en ansökan som ska innehålla en affärsplan och beskrivning av startbidragets ändamål. Företaget ska även ha ett

³ Coompanion. *Utvärdering av projekt Idrottspartner. Socioekonomiska beräkningar och analys*. 2014.

etablerat samarbete med Coompanion och eventuell lokal stödstruktur för ASF. Ansökan prövas av utvecklingsenheten på delegation av kommunstyrelsen.

Startbidraget finansieras av kommunstyrelsens medel för näringslivsutveckling. Därutöver ger Mora kommun inte direkta ekonomiska bidrag till ASF.

Kommunens Arbete och Integration

Kommunens verksamhet Arbete och Integration ska inta en särställning gällande utvecklingen av ASF i lokalsamhället. I verksamheten möter kommunen många deltagare som står långt ifrån den reguljära arbetsmarknaden. Här finns sannolikt deltagare som kan bära på en drivkraft och vilja att starta ett företag som ett steg i utvecklingen och en väg till egen försörjning. Med målgruppsanpassad och adekvat information om ASF till deltagarna ökar chansen att någon av deltagarna vill ta steget till företagande och entreprenörskap. Arbete och Utveckling har dessutom ett antal egna verksamheter, så kallade spår, där deltagarna har möjlighet att arbetsträna. Dessa verksamheter kan utgöra potentiella ASF, något som med visst stöd kan innebära en slags avknoppning av kommunal verksamhet till ASF. Arbete och Integration ska ha ett aktivt förhållningsätt till uppkomsten av ASF, som ett komplement och alternativ i deltagarnas utvecklingsplaner mot egen försörjning.

Upphandling med social hänsyn

Den nationella upphandlingsstrategin omfattar målsättningar för social hänsyn i offentlig upphandling, ett bidrag till ett mer socialt hållbart samhälle. Förutom miljöhänsyn och arbetsrättsliga hänsyn bör även social hänsyn beaktas om upphandlingens art motiverar det. Krav på social hänsyn bör ställas när det är möjligt och lämpligt. Det kan handla om att främja möjlighet till anställning för särskilt utsatta grupper, säkerställa goda arbetsvillkor, lika möjligheter för kvinnor och män samt att varor och tjänster är tillgängliga för alla oavsett ålder eller funktionsvariation.

Mora kommuns upphandlingar kan och ska utgöra ett viktigt verktyg i främjandet av ASF. Genom att använda olika former av social hänsyn tar Mora kommun ansvar för att använda skattemedel på ett ansvarsfullt sätt. Ett ökat socialt ansvarstagande vid upphandling gynnar inte bara samhället i stort utan har också betydelse för enskilda individer och berörda arbetstagare.

Enligt den nya Lagen om offentlig upphandling (LOU) från 2017 kan kommunen reservera deltagandet i en upphandling för vissa typer av verksamheter, till exempel för leverantörer vars främsta syfte är social eller yrkesmässig integration av personer som står utanför den ordinarie arbetsmarknaden, det vill säga ett arbetsintegrerande socialt företag.

Alla kommunala verksamheter och bolag ska aktivt arbeta för att utveckla upphandlingar till att omfatta social hänsyn. Detta innebär att varje upphandling ska föregås med en analys om möjligheter och konkreta metoder för social hänsyn.

Ansvar

För att arbetet med att främja ASF ska bli framgångsrikt krävs en helhetssyn där alla nämnder och bolagsstyrelse är delaktiga, strävar åt samma håll samt kommunicerar och samverkar väl. Respektive förvaltning och bolag ansvarar för det egna arbetet med att efterfölja riktlinjen.

Arbete och Integration har ett särskilt ansvar att stödja eventuell tillkomst av ASF (se rub. Kommunens Arbete och Integration ovan).

Uppföljning

Kommunstyrelsen har ett övergripande uppföljningsansvar för att intentionerna i denna riktlinje efterlevs. Riktlinjerna inarbetas i kommunplansprocessen och följs upp enligt ordinarie uppföljningar.